

Sygn. akt: XI Ns 364/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu XI Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Jolanta Sikorska
-----------------	----------------------

Protokolant:	st. sekr. sądowy Mirosława Prusaczyk
--------------	--------------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 21 lipca 2016 r. w Toruniu na rozprawie sprawy z wniosku S. K. z udziałem (...) S.A. (...) Portfelami Wierzytelności w G. o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia o odrzuceniu spadku po J. K.

postanawia:

zatwierdzić oświadczenie wnioskodawczynie S. K. o uchyleniu się przez nią od skutków prawnych braku złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po ojcu J. K. zmarłym 8 listopada 2011 r. w T., ostatnio stale zamieszkałym w T.

Sygn. akt XI Ns 364/16

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 12.02.2016 r. S. K. wniosła o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych braku złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po swoim ojcu J. K. zmarłym 8.11.2011.

Wnioskodawczynie w uzasadnieniu wniosku podała, że nie utrzymywała kontaktu z ojcem odkąd skończyła 5 lat, tj. od 1984 r., nie wiedziała czy pracuje i czy zaciąga zobowiązania.

Wnioskodawczynie wskazała, że o długach ojca dowiedziała się dopiero z wezwania z banku, pierwsze pismo otrzymała 26.01.2016 r.

Sąd ustalił co następuje:

J. K. zmarł 8.11.2011 r. w T., gdzie ostatnio stale zamieszkiwał, pozostawiając córkę S. K. oraz dwóch synów.

/dowód: akt zgonu k. 4/

Spadkodawca nie pozostawił testamentu. S. K. nie utrzymywała kontaktu z ojcem od rozwodu ojca z jej matką, tj. od 1984 roku. J. K. nie interesował się córką, nie odwiedzał jej, nie płacił alimentów na jej rzecz. S. K. dowiedziała się o tym, że ojciec zmarł po dwóch dniach od jego śmierci. Informację tę przekazał jej wuj (brat Spadkodawcy), z którym utrzymywała kontakt. Wnioskodawczynie uczestniczyła w pogrzebie. Dowiedziała się od wuja, że ojciec nie miał stałego zatrudnienia, jedynie od czasu od czasu podejmował prace dorywcze. Wnioskodawczynie nie wiedziała czy ojciec zaciąga zobowiązania i czy je spłaca. Brat J. K. również nie posiadał takich informacji. Wnioskodawczynie

o długach ojca dowiedziała się dopiero z pism z (...) SA w G. informujących o zadłużeniu i wzywających do zapłaty. Pierwsze pismo otrzymała 26.01.2016 r.

/dowód: oświadczenie k. 12/

Zadłużenie wynikające z umowy zawartej 18.12.2003 przez J. K. na dzień 17.05.2016 wynosiło 7.778,83 zł.

/dowód: pismo z (...) SA k.10/

Sąd zważył co następuje:

Stan faktyczny ustalono na podstawie okoliczności bezspornych z dokumentu urzędowego (aktu zgonu), którego prawdziwość ani wiarygodność nie została zakwestionowana. Podstawę ustaleń stanowił także dowód z przesłuchania Wnioskodawczynie.

Sąd dał wiarę zeznaniom Wnioskodawczynie S. K. (k.12), bowiem są spójne i logiczne. S. K. podała, że J. K. po rozwodzie z pierwszą żoną (i matką Wnioskodawczynie) założył nową rodzinę i nie utrzymywał kontaktu z córką. Jedynym źródłem szczegółowych informacji o życiu ojca był dla S. K. jej wuj, brat J. K., który to poinformował ją o śmierci jej ojca.

S. K. zeznała, że nie wiedziała o zobowiązaniach Spadkodawcy aż do momentu otrzymania pierwszego pisma z (...) SA informującego o zadłużeniu, czyli do 26.01.2016 r. J. K. zmarł 8.11.2011, a zatem przed nowelizacją art. 1015 kc z października 2015 r., co oznacza że w przypadku niezłożenia przez S. K. oświadczenia o odrzuceniu spadku w ciągu sześciu miesięcy od dnia dowiedzenia się o tytule swego powołania przyjęła spadek po ojcu wprost – czyli bez ograniczenia odpowiedzialności za długi. W związku z tym złożyła wniosek o uchylenie się od niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku.

Podstawą uchylenia się od niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku jest art. 1019 § 2 w zw. z art. 1019 § 1 kc. Art. 1019 kc stanowi:

§ 1. Jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z następującymi zmianami:

- 1) uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem;
- 2) spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

§ 2. Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

§ 3. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

W rozpatrywanej sprawie fundamentalne znaczenie ma to czy Wnioskodawczynie, która nie złożyła oświadczenia w terminie, działała pod wpływem błędu. Na podstawie art. 84 kc, aby móc uchylić się od skutków prawnych oświadczenia woli, błąd musi być istotny i dotyczyć treści czynności prawnej. W przypadku oświadczenia spadkowego, błąd w swojej najbardziej typowej postaci będzie istotnych właściwości spadku. W doktrynie zgodnie przyjmuje się, że spadkobierca może uchylić się od skutków oświadczenia spadkowego w przypadku mylnego wyobrażenia o stanie aktywów lub pasywów spadku. Może nie wiedzieć o istnieniu pewnych długów lub określonych aktywów, może błędnie zarachowywać w poczet spadku długi lub aktywa nieistniejące. (Bogudar Kordasiewicz (red.) Prawo Spadkowe. System Prawa Prywatnego tom 10, Warszawa 2015, s. 558). Taka sytuacja miała miejsce w rozpatrywanej sprawie, bowiem Wnioskodawczynie nie wiedziała o istnieniu długów zaciągniętych przez Spadkodawcę, do momentu otrzymania pierwszego wezwania z banku kilka lat po śmierci ojca.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04 wskazał, że „podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły”, a takim błędem nie jest „nieznajomość przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustalaniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego.” Jak wskazuje Sąd Najwyższy w przywołanym orzeczeniu, oceniając niedołożenie należytej staranności przez spadkobiercę należy uwzględniać „konkretne okoliczności sprawy”, konieczne jest zatem określenie jakie konkretne działania zmierzające do uzyskania wiedzy o rzeczywistym stanie majątku spadkowego powinien podjąć spadkobierca. Na takim stanowisku Sąd Najwyższy stanął również w postanowieniu z 18 marca 2010 r, V CSK 337/09, gdzie wskazano, że „istotny błąd w rozumieniu art. 1019 § 2 kc w związku z art. 84 kc nie może wynikać z niestaranności spadkobiercy w ocenie stanu majątku spadkowego.”

Sąd w rozpatrywanej sprawie uznał, że Wnioskodawczynie dołożyła należytej staranności w ustalaniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego. Wnioskodawczynie nie utrzymywała kontaktu z ojcem od wielu lat, nie wiedziała jaki tryb życia prowadził. W ocenie Sądu jedynymi działaniami, jakie mogła podjąć Wnioskodawczynie w celu uzyskania wiedzy co do przedmiotu spadku, było skontaktowanie się w tym celu z innymi znanymi członkami rodziny ojca. Wnioskodawczynie wiedziała, że ojciec po rozwodzie z jej matką założył rodzinę, jednak trudno przypuszczać by miała z tymi osobami jakikolwiek kontakt, jeżeli od długiego czasu nie utrzymywała go z ojcem. Jediną osobą, do której mogła zwrócić się Wnioskodawczynie był wuj – brat Spadkodawcy, co też uczyniła. Wnioskodawczynie dowiedziała się od niego jedynie, że ojciec podejmował od czasu do czasu prace dorywcze, jednak o zaciąganiu zobowiązań przez Spadkodawcę, jego brat nic nie wiedział. Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd uznał, że Wnioskodawczynie nie miała realnych możliwości uzyskania informacji na temat zadłużenia ojca, nie posiadała zatem wiedzy co do rzeczywistego stanu majątku spadkowego. W związku z powyższym Wnioskodawczynie pod wpływem błędu nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku w terminie i może uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu na podstawie art. 1019 § 2 w zw. z art. 1019 § 1 kc.

Mając na względzie powołane okoliczności natury prawnej i faktycznej Sąd zatwierdził uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w terminie przez Wnioskodawczynie na podstawie art. 1019 § 3 kc.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc ustalając, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.